

CONTROLE ACHTERAF, RECHTMATIGHEID EN FINANCIËLE VERANTWOORDING TOZO

Actuele versie	Dit document wordt met enige regelmaat geactualiseerd. Dit is versie 3, d.d. 25 januari 2021 In deze versie is in geel aangegeven wat er in versie 3 is toegevoegd.
Vragen en/of opmerkingen	Mocht u met betrekking tot Tozo vragen en/of opmerkingen hebben over financiële rechtmatigheid c.q. verantwoording, dan kunt u deze vragen en/of opmerkingen mailen naar <small>5.1.2e</small> minszw.nl .

Inhoudsopgave

1. Vooraf	3
2. Rechtmatigheidseisen	4
2.1 <i>Algemeen</i>	4
2.2 <i>Tozo 1</i>	4
2.3 <i>Tozo 2 en Tozo 3</i>	5
3. Informatie over controle achteraf	6
3.1 <i>Inleiding</i>	6
3.2 <i>Tegengaan misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)</i>	6
3.3 <i>Advies, aanbeveling en tips</i>	7
3.4 <i>Rechtmatigheid en financiële verantwoording</i>	8
3.5 <i>Omgang met 'IB-signalen'</i>	9
3.6 <i>IB-signalen m.b.t. directeur-grotaandeelhouder (DGA) van een BV</i>	11
3.7 <i>Rol van de Stichting Inlichtingenbureau</i>	11
4. Controle, voorlopige verrekening en SiSa-verantwoording	12
4.1 <i>Controle op rechtmatigheid en gevolgen van onrechtmatigheden</i>	12
4.2 <i>Voorlopige verrekening op basis van voorlopige opgave via het beeld van de uitvoering</i>	12
4.3 <i>Verantwoording Tozo aan het Rijk en vergoeding</i>	12
5. Hardheidsclausule	14
5.1 <i>Wat houdt de hardheidsclausule Tozo in</i>	14
5.2 <i>Toepassing op grond van de Beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1</i>	14
5.3 <i>Toepassing ten aanzien van vaststelling identiteit belanghebbende</i>	15
6. Overige kostenvergoedingen	16
6.1 <i>Uitvoeringskosten</i>	16
6.2 <i>Onverschuldigd verleende voorschotten en oninbare vorderingen</i>	16
7. Vaststelling rijksvergoeding	17
7.1 <i>Huidige bepaling Tozo</i>	17
7.2 <i>Ontwikkelingen</i>	17
7.3 <i>Vergoeding rechtmatige uitkeringskosten</i>	18
8. Administratie	19

1. Vooraf

Het doel van dit document is om gemeenten op hoofdlijnen te informeren over de verschillende aspecten van rechtmatigheid en financiële verantwoording inzake de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo). Voor de precieze uitwerking van de afspraken wordt in dit document verwezen naar de volgende stukken (die allemaal terecht komen in de Toolkit Tozo):

- Tabel te onderscheiden rechtmatigheidseisen bij Tozo 1 (vindplaats: Bijlage I bij de Beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1).
- SiSa-bijlage en tabel van fouten en onzekerheden SiSa Tozo.
- SiSa-invulwijzer.
- Beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1.
- Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2020.

De voorschriften rondom financiële verantwoording en rechtmatigheid zijn tot stand gekomen in afstemming met VNG en Divosa. Ook heeft afstemming plaatsgevonden met de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

2. Rechtmatigheidseisen

2.1 Algemeen

Rechtmatigheid betekent het handelen in overeenstemming met wet- en regelgeving.

Voor de rechtmatige uitvoering van de Tozo is in het algemeen van belang dat de Tozo gebaseerd is op de Participatiewet (Pw). Dit betekent dat het rechtmatigheidskader voor de Tozo gevormd wordt door het algemene kader van de PW en het kader van de specifieke Tozo-regelgeving.

De actuele versies van de specifieke Tozo-regelgeving kunt u vinden op <https://wetten.overheid.nl/zoeken>. Het gaat hierbij om:

- de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers;
- de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers;
- de Beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1.

De overige voorschriften die in acht genomen moeten worden op basis van andere wetgeving, zoals de Awb, de AVG, de WOB en de comptabiliteitsvoorschriften, blijven in dit kader buiten bespreking.

Oorspronkelijk konden aanvragen Tozo van 1 maart tot 1 juni 2020 worden ingediend. In verband met de verschillende verlengingen van de regeling, worden de verschillende tijdvakken als volgt aangeduid:

- Tozo 1: aanvragen vanaf 1 maart tot 1 juni 2020;
- Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020;
- Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021;
- Tozo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021¹.

2.2 Tozo 1

Gemeenten zijn vanwege de urgentie van de coronacrisis voortvarend aan de slag gegaan met Tozo 1. Vanwege de druk op gemeenten om snel te handelen en het feit dat de Tozo pas werd gepubliceerd toen gemeenten al veel aanvragen in behandeling hadden moeten nemen, konden gemeenten niet altijd volledig zijn in hun controle van alle uitkeringsvoorwaarden en is de dossiervorming niet altijd op orde. De minister van SZW vindt het onbillijk om gemeenten hierop financieel af te rekenen, omdat de problematiek mede het gevolg is van een verzoek van het Rijk aan gemeenten om bij Tozo 1 snel in actie te komen.

De Tozo kent verschillende rechtmatigheidseisen. Uitsluitend voor Tozo 1 geldt – mede met het oog op de toepassing van de hardheidsclausule – een strikt onderscheid tussen fundamentele rechtmatigheidseisen, belangrijke rechtmatigheidseisen en formele rechtmatigheidseisen. Het onderscheid tussen fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen is gemaakt omdat fouten en onzekerheden ten aanzien van deze eisen verschillende consequenties hebben voor de rijksvergoeding. Rechtmatigheidsfouten en –onzekerheden inzake *belangrijke* rechtmatigheidseisen worden onder voorwaarden onder de werking van de hardheidsclausule gebracht. Daarmee kan worden voorkomen dat dergelijke fouten en onzekerheden tot een korting op de hoogte van de rijksvergoeding leiden. Van de gemeenten wordt echter verwacht dat zij geconstateerde tekortkomingen in het proces van uitkeringsverstrekking opheffen om het aantal fouten en onzekerheden zoveel mogelijk te reduceren. Het voldoen aan de *fundamentele* rechtmatigheidseisen is essentieel voor zowel de beoordeling van de rechtmatigheid als voor het in aanmerking komen voor vergoeding vanuit het Rijk. Aan nakoming hiervan wordt onverkort vastgehouden.

¹ In dit stuk wordt verder niet ingegaan op Tozo 4, omdat de betreffende aanvraagperiode volledig in 2021 valt.

NB. Voor de rechtmatigheidscontrole van de gemeentelijke jaarrekening an sich speelt het onderscheid tussen fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen geen rol. Alle tekortkomingen met betrekking tot de rechtmatigheid van de Tozo zijn van belang voor de gemeentelijke jaarrekening.

2.3 Tozo 2 en Tozo 3

In beginsel geen onderscheid fundamentele, belangrijke en formele rechtmatigheidseisen

Voor Tozo 2 en Tozo 3 geldt het onderscheid tussen fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen niet. Voor deze tijdvakken worden alle rechtmatigheidseisen als fundamenteel aangemerkt. In beginsel is er ook geen verschil voor wat betreft de formele rechtmatigheidseisen.

Uitzondering voor vaststelling identiteit belanghebbende

Op vermeld beginsel bestaat één uitzondering en wel met betrekking tot de wijze waarop de gemeente de identiteit van de belanghebbende heeft vastgesteld. Indien de gemeente –bij de uitvoering van Tozo 1, 2 en 3- de identiteit van een Tozo-belanghebbende niet heeft vastgesteld op de in artikel 17, derde lid, van de Participatiewet voorgeschreven wijze, maar dat heeft gedaan aan de hand van de DigiD registratie en in combinatie met inzage in de Basisregistratie Personen (BRP) of Suwinet, dan rapporteert de accountant hierover bij de formele rechtmatigheidseisen. Overigens zonder dat dat gevolgen heeft voor de rijksvergoeding.

3. Informatie over controle achteraf

3.1 Inleiding

Deze paragraaf bevat informatie en tips voor gemeenten over de controle achteraf met het oog op rechtmatigheid en het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik.

De benodigde snelheid bij de totstandkoming en uitvoering van de Tozo impliceert dat er gevoeligheden en risico's zijn met betrekking tot de rechtmatigheid en misbruik en oneigenlijk gebruik. Desalniettemin geldt voor de Tozo dat de uitkeringen *rechtmatig* moeten worden verstrekt en dat *misbruik en oneigenlijk gebruik* zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Daarom is in samenspraak met VNG en Divosa gekomen tot een gezamenlijke aanpak voor de controle achteraf, gericht op het opsporen van onjuistheden en misbruik, waarbij rekening wordt gehouden met inspanningen (inzet van capaciteit en middelen) die redelijkerwijs van gemeenten verlangd kunnen worden. Bij de controle achteraf wordt dus aandacht gevraagd voor twee belangrijke aspecten die zich nauw tot elkaar verhouden:

- Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)
- Rechtmatigheid en financiële verantwoording

3.2 Tegengaan misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

De controle bij de beoordeling van de aanvraag is door gemeenten over het algemeen beperkt vormgegeven; ingewikkeld en langdurig onderzoek strookt niet met het karakter van de Tozo als noodmaatregel. Er is sprake van een minder vergaande verificatie op (toegangs-)voorwaarden omdat voor een deel wordt gesteund op verklaringen van de zelfstandig ondernemer. Dit is M&O-gevoelig. De aard van de regeling rechtvaardigt dat meer restrisico's worden aanvaard dan bij reguliere omstandigheden gebruikelijk zou zijn, maar van gemeenten wordt verlangd dat de risico's zoveel mogelijk worden geadresseerd met beheersmaatregelen. Dit vraagt bij gemeenten om adequaat M&O-beleid, inclusief controle achteraf. Bij de vormgeving en toereikendheid van het M&O-beleid is ook het economisch principe van toepassing. Dit betekent dat de kosten en baten van het M&O-beleid mogen worden meegewogen en houdt in dat er keuzes mogen worden gemaakt voor wat betreft de inzet van mensen en middelen; alle risico's volledig beheersen is immers vaak te kostbaar. Zeker gezien de omvang van de Tozo-verstrekingen en de snelheid waarmee de Tozo-regeling moest worden uitgevoerd.

Wat wordt verlangd van gemeenten bij de controle achteraf?

Gemeenten zijn vrij in het vormgeven van hun eigen M&O-beleid Tozo, mits dit op een zo adequaat mogelijke wijze misbruik en oneigenlijk gebruik tegengaat. Uitgangspunt hierbij is de vigerende wet- en regelgeving, waaronder de Participatiewet, en dat het M&O-beleid actueel en handhaafbaar is. Dit vereist veelal een mix van maatregelen die passend zijn binnen de lokale praktijk.

In de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV (paragraaf 4.3.3.) is tot uitdrukking gebracht dat het aan de gemeente is om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. De accountant zal bij de rechtmatigheidscontrole inzake het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik, in de eerste plaats bezien welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van M&O, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Daarbij zal aandacht worden besteed aan de aandacht in de organisatie voor misbruikpreventie en -opsporing, maatregelen om de wet- en regelgeving regelmatig te toetsen op actualiteit en handhavingsmogelijkheden en het sanctiebeleid. Vervolgens zal de accountant toetsen of de opzet die voor het M&O beleid is gemaakt, ook feitelijk wordt nageleefd. Tot slot zal de werking van de getroffen maatregelen moeten worden vastgesteld. Dat laatste betekent overigens niet dat ieder individueel signaal moet zijn opgevolgd door een gemeente. De basis voor het oordeel van de accountant ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern al uitgevoerde controles en evaluaties. De accountant zal

deze controles en evaluaties toetsen en beoordelen of naar aanleiding van de uitkomsten in de organisatie de juiste (sanctie)maatregelen zijn getroffen.

3.3 Advies, aanbeveling en tips

De accountantscontrole start in januari 2021. **Het is dus van belang dat de gemeente in januari 2021 het M&O-beleid en controle plan Tozo heeft opgesteld en met de uitvoering is gestart.**

Verschillende zaken kunnen worden afgewogen om daarmee te komen tot een doelmatige M&O-aanpak:

- Geadviseerd wordt, op basis van een risicoanalyse (bijvoorbeeld aan de hand van een ingeschat M&O-risico of binnengekomen IB-signalen), een plan van aanpak op te stellen en de accountant van de gemeente hierbij te betrekken. Het is de autonome bevoegdheid en verantwoordelijkheid van de gemeente om te beslissen over het daadwerkelijk aantal te controleren dossiers en de wijze waarop de controle plaatsvindt.
- Aanbevolen wordt de volgende elementen in ieder geval deel uit te laten maken van de controle achteraf:
 - Het afhandelen van de binnengekomen (IB-)signalen, wanneer er voor gekozen wordt om gebruik te maken van de dienstverlening van het IB.
 - Steekproefsgewijze controle op de inkomsten van de zelfstandige (en diens partner).
- Verschillende zaken kunnen worden afgewogen bij de controle achteraf:
 - Een zorgvuldige controle aan de voorkant kan samengaan met een minder intensieve controle aan de achterkant en vice versa. Daarbij geldt als aandachtspunt dat – door de opgedane ervaringen bij Tozo 1 en 2 – bij nieuwe aanvragen meer aandacht kan worden besteed aan controles vooraf en/of tussendoor.
 - De gemeente kan bij de M&O-aanpak Tozo op hoofdlijnen aansluiting zoeken bij het evt. bestaande M&O-beleid met betrekking tot de Participatiewet. Het ligt daarbij voor de hand dat bij de Tozo relatief meer (steekproefsgewijze) controle achteraf plaatsvindt, vanwege de veronderstelde over het algemeen lichte toets aan de voorkant, de omvang van de Tozo-verstrekingen en het gebruik van de verklaringen.
 - De controle kan (voor een deel) signaal gestuurd worden vormgegeven (bijvoorbeeld via IB-signalen).
 - De controle kan (voor een deel) steekproefsgewijs worden vormgegeven.
 - Steekproefsgewijze controle kan gericht zijn op hele dossiers (alle rechtmatigheidseisen).
 - Steekproefsgewijze controle kan gericht zijn op enkele specifieke M&O-risico's (thematisch onderzoek).
 - Bij de controle kan een risico-inschatting gemaakt worden op basis van een aantal objectieve maatstaven.
 - De vorm en inhoud van de controle kan mede ingegeven zijn door het herstel van de *fundamentele* en/of *belangrijke* rechtmatigheidseisen (zie hieronder bij rechtmatigheid).
 - Tozo-gerechtigden kunnen extra worden aangeschreven ter herinnering aan de inlichtingenplicht (duidelijke communicatie bevordert naleving).
 - Bij de inrichting van de controle achteraf kan gebruik gemaakt worden van de toolbox 'Controle naleving Tozo' van VNG en Divosa. Deze bevat handvatten voor een projectmatige M&O-aanpak en voorbeelden, het biedt handelingsperspectief voor de controle op veronderstelde complexe misbruikrisico's, tips voor het zelfstandig genereren van risicosignalen (getest met pilotgemeenten) en voorbeelden en ervaringen van andere gemeenten.

Gemeenten worden bij hun M&O-aanpak ondersteund door VNG, Divosa en SZW. Voor de controle achteraf kunnen gemeenten gebruik maken van bestandskoppelingen van het Stichting Inlichtingenbureau (IB) met daaruit voortvloeiende 'IB-signalen', om misbruik te detecteren. Tot

slot is de handreiking M&O Tozo opgesteld (beschikbaar via de besloten omgeving van [VNG Naleving](#)). In deze handreiking worden de risico's met betrekking tot misbruik en oneigenlijk gebruik van Tozo uiteengezet en worden mogelijke beheersmaatregelen aangedragen.

Het is aan te bevelen het M&O-beleid Tozo en de keuzes die daarbij zijn gemaakt zijn (inclusief motivering), goed vast te leggen en te bespreken met de gemeente-accountant. Conform artikel 8b van de Participatiewet stelt de gemeenteraad in het kader van het financiële beheer bij verordening regels vast voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van bijstand alsmede van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet en de daarop berustende bepalingen.

3.4 Rechtmatigheid en financiële verantwoording

De Tozo is een specifieke uitkering. Dat wil zeggen dat aan de verstrekking van het geld aan de gemeente bestedingsvoorwaarden zijn verbonden en dat de gemeente zich daarover verantwoordt aan SZW. In de Tozo is geregeld dat alleen rijksvergoeding wordt verstrekt voor kosten waarvan de gemeente de rechtmatige besteding heeft verantwoord. De als fout of onzeker verantwoorde kosten komen (in beginsel) niet in aanmerking voor rijksvergoeding.

Rechtmatigheid betekent het handelen in overeenstemming met wet- en regelgeving. Bij Tozo betekent dit voor gemeenten dat dossiers op alle rechtmatigheidseisen zijn gecontroleerd en dat de uitkeringen op juiste wijze zijn vastgesteld en verstrekt. Gemeenten verantwoorden zich over de besteding van de Tozo-middelen via 'Single information, Single audit' (SiSa). Echter, vanwege de druk op gemeenten om snel te handelen en de publicatie van de algemene maatregel van bestuur (AMvB) tijdens de looptijd van Tozo 1, konden gemeenten bij Tozo 1 niet altijd volledig zijn in hun controle van alle voorwaarden en is de dossiervorming niet altijd op orde.

De minister van SZW vindt het onbillijk om het financiële risico hiervan op gemeenten af te wentelen, gezien de aard van de problematiek. SZW komt gemeenten tegemoet door, ingeval van rechtmatigheidsfouten bij Tozo 1, een ruimhartige inzet van de hardheidsclausule. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar paragraaf 5.

Gemeenten hebben de mogelijkheid om de nodige controle- c.q. herstelacties direct uit te voeren voor afgifte van de beschikking, of bij een eventuele verlenging van de uitkering en/of om aanvullend op de eigen inspanningen daarvoor gebruik te maken van landelijke data-analyses uitgevoerd door het IB.

Het herstellen van onvolkomenheden in de rechtmatigheid is dus mogelijk. Gemeenten kunnen een bestuurlijke afweging maken met het oog op de daaraan verbonden administratieve lasten, voor zowel de gemeente zelf als mogelijk de zelfstandige. Aan niet (volledig) herstellen kunnen wel consequenties verbonden zijn.

Wat wordt verlangd van gemeenten bij de controle achteraf?

Ook na toekenning van de Tozo kan op *rechtmatigheid* worden gecontroleerd en kunnen – waar nodig – herstelacties worden uitgevoerd. Wat nodig is, is afhankelijk van de aanpak van de individuele gemeente vanaf aanvang van de Tozo. Het wordt aangeraden om voor de vormgeving van de aanpak (aan de hand van een opgesteld plan) in gesprek te gaan met de accountant van de gemeente over de wederzijdse verwachtingen en om vervolgens zo snel mogelijk te starten met de controles. Onderstaande suggesties kunnen bij de vormgeving van de controles door de gemeente worden betrokken.

- Het is aan te bevelen om de volgende elementen deel uit te laten maken van de controle achteraf:
 - Controle en herstel op alle *fundamentele* rechtmatigheidseisen (Tozo 1, 2 en 3) en zoveel mogelijk *belangrijke* rechtmatigheidseisen (Tozo 1).
 - Het gebruikmaken van de bestandskoppelingen van het IB en het op correcte wijze afhandelen van de daaruit voortvloeiende IB-signalen.

Van gemeenten wordt verwacht dat zij geconstateerde tekortkomingen in het proces van uitkeringsverstrekking opheffen om fouten/onzekerheden zoveel mogelijk te reduceren. Goed

ingestelde procedures – een zorgvuldig afhandelingsproces dat is vastgelegd en bij voorkeur met de gemeentelijke accountant is besproken – zullen de inspanningen van controles achteraf kunnen verminderen.

- Verschillende zaken kunnen worden afgewogen bij de controle achteraf:
 - Bij de afhandeling van een nieuwe aanvraag (Tozo 2 en 3) kan het dossier voor de voorliggende uitkeringen (Tozo 1 en 2) waar nodig hersteld en/of aangevuld worden.
 - Bij het doorvoeren van een wijziging of controle op mogelijk misbruik kan het dossier integraal gecontroleerd worden op volledigheid en juistheid van *alle* rechtmatigheidseisen.
 - Het achterwege laten of beperkt uitvoeren van controle- en herstelacties kan (aanzienlijke) financiële consequenties hebben (vergoeding vanuit het Rijk) en leidt tot een hoger M&O-risico.

3.5 Omgang met ‘IB-signalen’

Aan het gebruik van de bestandskoppelingen en signalen zijn voor gemeenten geen kosten verbonden.

Naar aanleiding van de input vanuit het IB kunnen gemeenten, in aanvulling op controles aan de toegangspoort, opvolging geven aan binnengekomen signalen. Daarbij kunnen de aangeleverde gegevens in het dossier mogelijk passende aanvulling zijn of vervanging vormen voor ontbrekende bewijstukken (zoals verklaringen). Het is van belang de eigen accountant tijdig te informeren (plan van aanpak) over en te betrekken bij deze werkzaamheden.

Voor de accountant van de gemeente is alleen de opvolging van signalen (die volgen uit de bestandskoppelingen door het IB) voor de herstelacties door de gemeente niet voldoende bewijs voor de rechtmatigheid van een uitkering. Daarom wordt van gemeenten verwacht dat ze ook eigen herstelacties uitvoeren en niet enkel gebruik maken van de bestandskoppelingen van het IB.

Zoals aangegeven kunnen IB-signalen zeer bruikbaar zijn voor gemeenten als onderdeel van hun M&O-aanpak en bij het op orde krijgen van de rechtmatigheid. Tegelijkertijd zijn gemeenten niet verplicht om gebruik te maken van de IB-signalen. In het geval er gebruik gemaakt wordt van IB-signalen is het uitgangspunt dat er zo veel mogelijk opvolging gegeven wordt aan een door het IB geconstateerde ‘belemmering’. Dit betekent dat op zijn minst onderzocht moet worden of een signaal nadere actie van de gemeente vereist. Het aantal signalen dat door het IB wordt afgegeven kan zo talrijk zijn dat redelijkerwijs niet van een gemeente verwacht kan worden dat aan ieder signaal opvolging wordt gegeven, of dat opvolging begin 2021 al is afgerond. De gemeente kan dan – in lijn met het hierboven genoemde economische principe – een selectie van de signalen nader worden onderzocht. Deze selectie dient dan wel planmatig en op basis van een risicoanalyse tot stand te komen.

De accountant controleert niet of begin 2021 aan *alle* individuele IB-signalen opvolging is gegeven. Wel controleert de accountant of er in de gemeente effectief M&O-beleid is opgesteld en of aan dat plan opvolging wordt gegeven. Ook controleert hij de werking van de getroffen maatregelen.² Dit leidt in de praktijk tot het volgende:

- De gemeente heeft in het M&O-beleid opgenomen hoe omgegaan wordt met IB-signalen. Daarin staat hoe een risico-selectie is gemaakt (inclusief de afweging van de risico’s en de motivering welke risico’s wel/niet worden onderzocht), welke steekproeven worden genomen en wanneer welke controle plaatsvindt (controleplan). Dat kan bijvoorbeeld inhouden dat een deel van de IB-signalen in het tweede kwartaal van 2021 wordt gecontroleerd.
- Controleert de accountant een uitkering en komt hij een dossier tegen met een IB-signaal dat niet is opgepakt, maar volgens het controle plan wel opgepakt had moeten zijn, dan wordt de uitkering als fout of onzeker aangemerkt.

² Conform paragraaf 4.3.3. van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV.

- Controleert de accountant een uitkering en komt hij een dossier tegen met een IB-sigitaal dat niet is opgepakt, maar volgens het controleplan op een later moment wordt opgepakt, dan wordt de uitkering niet als fout of onzeker aangemerkt. Uiteraard moet de gemeente zich wel in 2021 aan het controleplan houden. Daarop wordt de gemeente gecontroleerd door de accountant bij de verantwoording over 2021. Bij niet naleving zal de accountant daarover rapporteren in het Rapport van bevindingen over 2021.
- Als de gecontroleerde uitkering in april 2021 alsnog lager wordt vastgesteld als gevolg van de controle van het IB-sigitaal, dan wordt de vordering als baat (eventueel onder aftrek van de voorziening dubieuze debiteuren) opgenomen in de SISA-verantwoording van 2021.

Het is dus belangrijk dat de gemeente het M&O-beleid en controleplan Tozo in januari 2021 heeft opgesteld en met de uitvoering is gestart.

Als er geen of beperkt gebruik wordt gemaakt van de IB-signalen moet de gemeente er op andere wijze voor zorgen dat het een toereikend M&O beleid heeft. Ook dient de gemeente de rechtmatigheid van de uitkeringen/leningen aan te kunnen tonen. Voor beide aspecten zal zij dan documenten bij de aanvrager moeten opvragen en/of beschikbare (openbare) bronnen moeten raadplegen. Deze controle – zowel in het kader van rechtmatigheid als M&O – kan steekproefsgewijs worden vormgegeven, maar uiteraard dient de omvang van de steekproef beduidend groter te zijn dan wanneer de gemeente gebruik maakt van IB-signalen. Het is van belang aan de hand van een opgesteld plan de fungerende accountant hierbij vroeg te betrekken en afspraken te maken over het in te zetten controle-instrumentarium.

Een voorbeeld

Hoe verhoudt de controle achteraf in het kader van M&O zich tot de controle achteraf op rechtmatigheid? Het verhoudt zich nauw tot elkaar en het verlangt soortgelijke acties. Ter illustratie:

	Inkomsten uit arbeid	Datum inschrijving KvK
<i>M&O</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Voorop staat dat bij de beoordeling van de aanvraag uitgegaan mag worden van de verklaring van de zelfstandig ondernemer. • Tijdens de uitkering geldt de inlichtingenplicht. • In het kader van M&O wordt in ieder geval aanbevolen een steekproefsgewijze controle op de inkomsten uit te voeren. • Daarnaast kunnen (IB-)signalen gebruikt worden voor controle achteraf. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tozo kan worden verleend aan de zelfstandige die op 17 maart 2020 stond ingeschreven in het handelsregister. • Bij de controle achteraf kan o.a. gecontroleerd worden of iemand wel ingeschreven stond en of dit niet met terugwerkende kracht is gedaan. • Hierbij kunnen (steekproefsgewijs) bewijsstukken worden opgevraagd of kan gebruik gemaakt worden van de beschikbare (IB-)signalen.
<i>Rechtmatigheid en financiële verantwoording</i>	<ul style="list-style-type: none"> • De rechtmatigheidseisen zijn de aanwezigheid van de verklaring (art. 2 jo. art. 5 Tozo) en de juiste verrekening van de inkomsten (art. 5 en 6 Tozo). • Ontbreekt de verklaring in het dossier, dan leidt dit bij de accountantscontrole tot een onrechtmatigheid. • Bij de beoordeling van het uitkeringsrecht/ de berekening juiste hoogte van de uitkering mag de gemeente afgaan op de verklaring; dit is rechtmatig. • Indien er sprake is van een (misbruik-)sigitaal over (afwijkende) inkomsten, dan moet dit op juiste wijze zijn verwerkt. Als dit niet het geval is, dan leidt dit bij de accountantscontrole tot een onrechtmatigheid. 	<ul style="list-style-type: none"> • De rechtmatigheidseis is of de zelfstandige op 17 maart 2020 stond ingeschreven in het handelsregister (art. 2 Tozo). • De controle hierop moet uit het dossier blijken, anders leidt dit bij de accountantscontrole tot een onrechtmatigheid. • Bij de controle achteraf kan dit gerepareerd worden. • Dit kan aan de hand van het uitvragen van (aanvullende) bewijsstukken. • M&O-beleid is een rechtmatigheidscriterium. Dit betekent dat het M&O-beleid in opzet en uitvoering toereikend moet zijn. Is dit niet het geval dan heeft dit gevolgen voor de rechtmatigheid van alle Tozo bestedingen.

- Als er sprake is van achteraf opgegeven/gewijzigde inkomsten door de Tozo-gerechtigde, moet deze informatie op juiste wijze verwerkt zijn. Als dit niet het geval is, dan leidt dit bij de accountantscontrole tot een onrechtmatigheid.
- Controle en herstel achteraf kan dus nodig zijn. Dit kan aan de hand van de uitvraag van (aanvullende) bewijsstukken.
- Controle in het kader van rechtmatigheid kan dus meer dossiers omvatten dan controle in het kader van M&O.
- M&O-beleid is een rechtmatigheidscriterium. Dit betekent dat het M&O-beleid in opzet en uitvoering toereikend moet zijn. Is dit niet het geval, dan heeft dit gevolgen voor de rechtmatigheid van alle Tozo bestedingen.

3.6 IB-signalen m.b.t. directeur-grotaandeelhouder (DGA) van een BV

Een IB-signaal ten aanzien van een DGA die salaris heeft ontvangen uit zijn BV, geeft niet aan dat er ook daadwerkelijk inkomen is gegenereerd binnen de onderneming in een bepaalde maand. Bij een dergelijk signaal moet dus niet alleen worden uitgegaan van het uitbetaalde salaris aan de DGA vanuit zijn BV, maar moet in samenhang hiermee het inkomen binnen die BV-structuur worden beoordeeld (zie ook de voorbeelden in paragraaf 5.3 van de Handreiking Tozo).

3.7 Rol van de Stichting Inlichtingenbureau

Het IB voert alleen bestandskoppelingen uit indien een gemeente daartoe verzoekt. De werkwijze van het IB komt overeen met de diensten die het aan gemeenten levert met betrekking tot de uitvoering van de Pw. Dit betekent dat gemeenten aangeven welke dossiers zij gecontroleerd willen hebben, dat het IB over de uitkeringsperiode informatie opvraagt bij de bronnen KvK, UWV, DUO, Belastingdienst, RvIG, DJI en CJIB over onder andere inkomsten uit loondienst, onregelmatigheden in inschrijving bij het GBA en Kamer van Koophandel, het urencriterium en detentie. Wanneer uit de koppeling van de bestanden van de genoemde bronnen overlap ontstaat tussen een periode waarin een persoon Tozo ontvangt en een situatie die mogelijk van invloed is op het recht op of de hoogte van de Tozo-uitkering, dan is sprake van 'samenloop'. Hierover rapporteert het IB maandelijks aan de gemeente. Een signaal van het Inlichtingenbureau is een indicatie van een mogelijke onrechtmatigheid. Het is aan de gemeente om de onderzoekwaardigheid van signalen te beoordelen en om aan de hand van nader onderzoek vast te stellen of er daadwerkelijk sprake is van onrechtmatigheid. Op deze wijze kan de gemeente met behulp van IB-signalen gericht controles uitvoeren en extra informatie opvragen bij de klant, op die onderdelen waarbij twijfel bestaat of voldaan is aan de rechtmatigheidseisen.

4. Controle, voorlopige verrekening en SiSa-verantwoording

4.1 Controle op rechtmatigheid en gevolgen van onrechtmatigheden

De rechtmatigheidseisen in Tozo vormen het uitgangspunt voor het normenkader waaraan de accountant toetst. Het normenkader voor Tozo 1, Tozo 2 en Tozo 3 is in overleg met de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en input van enkele gemeente accountants nader uitgewerkt. Het normenkader dat gehanteerd wordt voor Tozo 1 wijkt af van het normenkader dat geldt voor Tozo 2 en Tozo 3. De reden hiervoor is dat de regelgeving voor Tozo 1 afwijkt van Tozo 2 (denk aan het invoeren van de partnerinkomenstoets) en Tozo 3. Daarnaast wordt – gegeven de complexe omstandigheden waaronder en de snelheid waarmee gemeenten met de uitvoering van Tozo 1 moesten starten – de hardheidsclausule (zie verderop) met betrekking tot Tozo 1 coulant ingezet.

De gevolgen van eventuele onrechtmatigheden vertalen zich in het oordeel van de controlerend accountant over de jaarrekening van de gemeente en de strekking van de controleverklaring. Voor de controle van de accountant van de jaarrekening van de gemeente zijn de normen uit het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) leidend.

Ook het door een gemeente gevoerde M&O-beleid is een rechtmatigheidsaspect dat de accountant in zijn oordeel betreft. Indien een gemeente geen toereikend M&O-beleid voert ten aanzien van de Tozo, is er voor wat betreft Tozo sprake van een onrechtmatigheid (onzekerheid).

Het is uiteindelijk aan de Gemeenteraad om een oordeel te vellen over de jaarrekening.

Rechtmatigheidsfouten in de specifieke uitkering Tozo als gevolg van het niet voldoen aan de *fundamentele* rechtmatigheidseisen zijn van invloed op de door het Rijk vast te stellen vergoeding aan een gemeente. In dit verband zijn ook de rapporteringstoleranties voor specifieke uitkeringen van belang. Deze toleranties bepalen wanneer de accountant aangetroffen onrechtmatigheden bij de uitvoering van een specifieke uitkering, zoals de Tozo, wel of niet moet rapporteren. De rapporteringstoleranties staan vermeld in artikel 5, vierde lid, van het Bado.

4.2 Voorlopige verrekening op basis van voorlopige opgave via het beeld van de uitvoering

Via het beeld van de uitvoering verstrekken gemeenten voor 1 maart 2021 een voorlopige opgave van de uitkerings- en uitvoeringskosten op grond van de Tozo over 2020. In artikel 20, derde lid, Tozo, is geregeld dat op basis van die opgave een voorlopige verrekening zal plaatsvinden met de aan de gemeente verleende voorschotten. Deze voorlopige verrekening wordt toegepast, omdat is gebleken dat de hoogte van de verstrekte voorschotten op het niveau van individuele gemeenten significant kan afwijken van de door de gemeente gemaakte lasten. Op basis van de opgave via het beeld van de uitvoering zullen gemeenten met een tekort op de bevoorschotting worden nabetaald en zal van gemeenten met een overschot op de bevoorschotting dit overschot worden teruggevorderd. Deze voorlopige verrekening loopt vooruit op de definitieve vaststelling, zoals bedoeld in artikel 21 Tozo.

4.3 Verantwoording Tozo aan het Rijk en vergoeding

Verantwoording uitsluitend door individuele gemeenten

Uit artikel 8c van de PW volgt dat gemeenten weliswaar de uitvoering kunnen overdragen aan het bestuur van een openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8 van de WGR, maar dat de bekostiging en de verantwoording uitsluitend via individuele gemeenten verloopt. Dit geldt ook voor de Tozo.

Verantwoordingen bij uitvoering door openbaar lichaam WGR-verband

Indien de uitvoering van de Tozo is overdragen aan het bestuur van een openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8 van de WGR, zijn twee SiSa-verantwoordingen relevant:

- die van het openbaar lichaam aan de gemeenten voor wie de Tozo wordt uitgevoerd;
- die van de deelnemende gemeenten aan het Rijk.

Omdat het openbaar lichaam zich volgens de reguliere SiSa-verantwoording aan de gemeenten verantwoord (dus ook uiterlijk 15 juli van het jaar volgend op het verantwoordingsjaar), vindt de verantwoording van de deelnemende gemeenten aan het Rijk plaats met een jaar vertraging.

Voor de verantwoording wordt die vertraging ondervangen door de SiSa tussen medeoverheden. Zie hiervoor hoofdstuk 7.

Hoewel dit buiten het bereik van dit document valt, wordt er toch op gewezen dat het belangrijk is dat goede afspraken worden gemaakt over de relatie tussen de controlewerkzaamheden van de accountant van het WGR-verband en die van een deelnemende gemeente. Zo moet er een tijdige en duidelijke communicatie zijn tussen de accountants over de reikwijdte en timing van de werkzaamheden m.b.t. de financiële informatie alsmede over de bevindingen. Ook is van belang dat afspraken worden gemaakt op welke wijze de accountants van de deelnemende gemeenten de werkzaamheden beoordelen die de accountant van het WGR-verband heeft uitgevoerd.

Verantwoording via SiSa

Gemeenten verantwoorden zich achteraf, na afloop van het uitvoeringsjaar, op de gebruikelijke wijze (via het systeem van Single Information Single Audit: SiSa) aan het Rijk over de ten laste van de gemeente gebleven bestedingen en de baten. De uitkeringsbestedingen levensonderhoud bestaan uit de bruto uitkeringslasten (netto-uitkeringen en loonheffing/premies) verminderd met de baten vanwege de uitkeringen. Bij de kapitaalverstrekking gaat het om de bestedingen (leningen) verminderd met de baten uit aflossing en overige (o.a. rente). Daarnaast verstrekt SZW een vergoeding voor het aantal genomen besluiten. Op basis van deze gemeentelijke SiSa-verantwoording wordt de hoogte van de vergoeding door SZW vastgesteld en – onder verrekening van de aan de gemeente verstrekte voorschotten – betaald aan de gemeente.

Voor wat betreft de in de SiSa-bijlage op te nemen indicatoren wordt verwezen naar de SiSa-bijlage, tabel van fouten en onzekerheden SiSa Tozo en de SiSa-invulwijzer. Deze worden, naar verwachting voor 1 februari 2021, door het ministerie van BZK gepubliceerd. Na publicatie zullen deze documenten worden opgenomen in de Toolkit Tozo.

- De volgende indicatoren zijn in de SiSa-bijlage opgenomen: besteding levensonderhoud, besteding kapitaalverstrekking, baten levensonderhoud, baten kapitaalverstrekking (aflossing), baten kapitaalverstrekking (overige), aantal besluiten levensonderhoud, aantal besluiten kapitaalverstrekking en totaal bedrag van vorderingen als gevolg van onverschuldigd verleende voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud, ingediend voor 22 april 2020.
- In de tabel fouten en onzekerheden wordt onderscheid gemaakt tussen Tozo 1, Tozo 2 en Tozo 3 en binnen Tozo 1 weer tussen fouten en onzekerheden m.b.t. fundamentele en belangrijke rechtmatigheidseisen.

5. Hardheidsclausule

5.1. Wat houdt de hardheidsclausule Tozo in

Met de hardheidsclausule Tozo wordt bedoeld de bevoegdheid voor de minister van SZW om af te wijken van de dwingende bepaling dat geen vergoeding wordt verstrekt voor de kosten van algemene bijstand en bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal, waarvan de gemeente de rechtmatigheid niet heeft kunnen verantwoorden, indien de toepassing van deze dwingende paling naar zijn oordeel leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Via de Beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1 maakt SZW duidelijk op welke wijze en onder welke omstandigheden de hardheidsclausule wordt toegepast. Daarnaast wordt de bevoegdheid nog specifiek en onder voorwaarde toegepast ten aanzien formele rechtmatigheidsfouten ten aanzien van de vaststelling de identiteit van een Tozo-belanghebbende.

5.2 Toepassing op grond van de Beleidsregel hardheidsclausule Tozo 1

In deze beleidsregel is geregeld op welke wijze SZW de hardheidsclausule zal toepassen. Op hoofdlijnen is dit de inhoud van de beleidsregel:

- De beleidsregel geldt alleen voor de vaststelling van de rijksvergoeding Tozo 1.
- De toepassing ervan heeft alleen betrekking op de belangrijke rechtmatigheidseisen en niet op de fundamentele rechtmatigheidseisen.
- Voorwaarde voor de toepassing van de hardheidsclausule is dat het college en de gemeenteraad een gezamenlijk ondertekende bestuursverklaring afgeven, inhoudende dat ondanks de verantwoorde fouten en onzekerheden sprake is geweest van een zorgvuldige uitvoering van Tozo 1.
- SZW treedt niet in de wijze waarop de bestuursverklaring, via de horizontale verantwoording, tot stand komt en ook niet in de gemeentelijke conclusie dat sprake is geweest van een zorgvuldige uitvoering.
- Wel wordt in de beleidsregel aangegeven dat het college en de gemeenteraad de inspanningen en maatregelen van de gemeente om fouten en onzekerheden op te heffen (gehele Tozo 1) en te reduceren (belangrijke rechtmatigheidseisen Tozo 1) in hun overwegingen moeten betrekken.
- SZW vindt het belangrijk kennis van te nemen van de overwegingen die het college en de gemeenteraad hebben doen besluiten om de bestuursverklaring af te geven, waardoor gemeenten wordt gevraagd de bestuursverklaring te voorzien van een – vormvrije - toelichting op hoofdlijnen.
- Onder voorwaarden is het mogelijk dat het algemeen bestuur van een samenwerkingsverband met een Openbaar Lichaam de bestuursverklaring afgeeft.
- De inzending van de bestuursverklaring aan SZW is niet aan een termijn gebonden, maar het is voor een voortvarende en soepele vaststelling van de rijksvergoeding aan te bevelen dat SZW de verklaringen uiterlijk 30 september 2021 ontvangt.
- De ontvangst van de bestuursverklaring is voor SZW voldoende reden om de hardheidsclausule toe te passen; gemeenten hoeven geen aanvraag in te dienen.
- Bij vergoeding van de als fout of onzeker verantwoorde kosten, is steeds sprake van een volledige kostenvergoeding.

Positie samenwerkingsverbanden

Gemeenten kunnen de uitvoering van de Tozo overdragen aan een samenwerkingsverband op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR). De WGR kent verschillende samenwerkingsvormen, zoals een openbaar lichaam, een gemeenschappelijk orgaan en een bedrijfsvoeringsorganisatie. Indien wordt voldaan aan alle onderstaande voorwaarden, kan het samenwerkingsverband de bestuursverklaring afgeven, in de plaats van de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten:

- het betreft een samenwerkingsverband waarbij een openbaar lichaam is ingesteld als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de WGR;
- het betreft een regeling waaraan zowel de colleges als de gemeenteraden deelnemen;
- het betreft een samenwerkingsverband waaraan zowel de colleges als gemeenteraden hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot de uitvoering van de Tozo gedelegeerd hebben.

Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan, en het samenwerkingsverband bevoegd is de bestuursverklaring af te geven, gelden dezelfde regels als voor de verklaring door een individuele gemeente. Echter met een uitzondering. Omdat het openbaar lichaam een monistisch bestuursmodel kent –in afwijking van gemeenten met een duaal model- kan volstaan worden met ondertekening door het algemeen bestuur.

Indien sprake is van gemeentelijke samenwerking waarbij niet voldaan wordt aan alle vermelde voorwaarden, zijn uitsluitend de individuele gemeenten bevoegd tot het afgeven van de bestuursverklaring.

5.3 Toepassing ten aanzien van vaststelling identiteit belanghebbende

Los van de beleidsregel, zal SZW de hardheidsclausule ook toepassen voor de situaties waarin de gemeente de vaststelling van de identiteit van de belanghebbende niet volgens de voorgeschreven wijze (zoals bedoeld in art. 17, derde lid, Pw) heeft uitgevoerd, maar materieel die identiteit wel correct heeft vastgesteld. Indien de gemeente voor de vaststelling van de identiteit gebruik heeft gemaakt van de DigiD-registratie *in combinatie met* inzage in de Basisregistratie Personen of Suwinet, wordt zij geacht de vaststelling in materieel opzicht juist te hebben uitgevoerd.

Indien een dergelijke (formeel onjuiste, doch materieel correcte) handelwijze ertoe leidt dat de accountant fouten of onzekerheden moet rapporteren, zal SZW gebruik maken van de hardheidsclausule. Hierdoor zullen de betreffende fouten en onzekerheden geen gevolgen hebben voor de rijksvergoeding voor Tozo 1, 2 en 3. Vanaf 1 april 2021 worden gemeenten geacht de vaststelling van de identiteit uit te voeren overeenkomstig de in artikel 17, derde lid, Pw, voorgeschreven wijze en zal SZW geen gebruik maken van de hardheidsclausule.

6. Overige kostenvergoedingen

6.1 Uitvoeringskosten

Voor de vergoeding van de uitvoeringskosten geldt een vast bedrag per besluit op een aanvraag.

Gemeenten ontvangen per besluit op een aanvraag levensonderhoud een vergoeding van € 450 en per besluit op een aanvraag kapitaalverstrekking € 800.

Dit bedrag geldt voor zowel toe- als afwijzingen, alsmede in het geval van het buitenbehandeling stellen van een aanvraag. Bij intrekking van een aanvraag is geen sprake van een besluit en worden er geen uitvoeringskosten vergoed.

Het betreft een vaste inclusieve vergoeding voor alle uitvoeringskosten van gemeenten. Dus bijvoorbeeld ook inclusief alle afhandelingen in de komende jaren ten aanzien van rentebetalingen en terugbetalingen van de leningen. In de vergoeding is rekening gehouden met inspanningen van gemeenten ten aanzien van eventueel benodigde (steekproefsgewijze) controle achteraf en herstelacties in het kader van rechtmatigheid en het zoveel mogelijk voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik.

De uitvoeringskosten zijn onderdeel van de specifieke uitkering. Het aantal besluiten op aanvragen wordt via SiSa verantwoord.

Een aparte vergoedingsregeling geldt voor het college van Maastricht, voor zover het bijstand verstrekt ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal aan zelfstandig ondernemers die in een andere lidstaat van de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte, of Zwitserland woonachtig zijn. Die regeling houdt in dat, in afwijking van de andere vergoedingen, SZW de daadwerkelijke lasten vergoedt die gemoed zijn met voornoemde bijstandsverlening.

6.2 Onverschuldigd verleende voorschotten en oninbare vorderingen

Het Rijk heeft gemeenten gevraagd ten tijde van de Coronacrisis snel te handelen. Veel gemeenten hebben hier gehoor aangegeven en hebben ruimhartig voorschotten levensonderhoud verstrekt aan zelfstandigen die een beroep deden op de Tozo, terwijl deze nog niet gepubliceerd was. Bij de beslissing op de aanvraag kan blijken dat de aanvrager hetzij over de periode 1 maart tot 1 juni 2020 op minder uitkering recht heeft dan hem aan voorschotten is verleend, hetzij in het geheel geen recht heeft op Tozo-uitkering. In beide gevallen heeft de gemeente een vordering op de aanvrager; de voorschotten zijn immers verleend als renteloze lening.

Via een wijziging van de Tozo wordt geregeld dat gemeenten recht hebben op een forfaitaire vergoeding voor vorderingen wegens onverschuldigd verleende voorschotten op Tozo-aanvragen die feitelijk zijn ingediend vóór 22 april 2020. Uit oogpunt van uitvoerbaarheid en helderheid is gekozen voor een forfaitaire vergoeding van 30%. Van de vorderingen wegens onverschuldigd verleende voorschotten die voor vergoeding in aanmerking komen, verstrekken gemeenten opgave via zowel het beeld van de uitvoering (voorlopige cijfers) als de SiSa-bijlage (definitieve cijfers).

7. Vaststelling rijksvergoeding

7.1 Huidige bepaling Tozo

In artikel 21, eerste lid, van de Tozo is geregeld dat de minister van SZW de rijksvergoeding vaststelt binnen een jaar na ontvangst (door de minister van BZK) van de SiSa-verantwoording.

7.2 Ontwikkelingen

Geregeld gaat worden dat:

- artikel 21, eerste lid, van de Tozo ook zal gelden voor de forfaitaire vergoeding voor de oninbare vordering wegens onverschuldigd verleende voorschotten;
- voor de vaststelling van de rijksvergoeding wordt uitgegaan van de gegevens waarvan de minister van SZW kennis heeft op 30 september van het jaar volgend op het verantwoordingsjaar, met dien verstande dat gegevens die het college op verzoek van SZW op een latere datum verstrekt mede in aanmerking worden genomen;
- de vaststelling, onder voorwaarden, gebaseerd kan worden op de informatie die een openbaar lichaam van een WGR-verband, via de SiSa-procedure, heeft verantwoord aan de deelnemende gemeenten.

Korte toelichting

Vaststelling forfaitaire vergoeding onverschuldigd verleende voorschotten

Met de wijziging van artikel 21, eerste lid, Tozo, wordt bewerkstelligd dat voor alle Tozo-vergoedingen dezelfde procedurevoorschriften gelden, te weten: vaststelling op basis van de gegevens die de gemeente heeft verstrekt via de SiSa-verantwoording en vaststelling binnen een jaar nadat die gegevens zijn ontvangen door de minister van BZK.

Uiterste termijn van 30 september

- Om te waarborgen dat de vaststellingen ordelijk, zorgvuldig en binnen de wettelijke termijn kunnen plaatsvinden, wordt de uiterste termijn van 30 september (van het jaar volgend op het verantwoordingsjaar) vastgelegd. Deze bepaling is vergelijkbaar met artikel 7, tweede lid, van het Besluit Pw.
- Uit de bepaling volgt dat de minister van SZW geen rekening houdt met wijzigingen van de gemeentelijke verantwoordingsinformatie waarvan hij eerst na voornoemde datum kennis kan nemen, ook indien die gegevens onderdeel vormen van een bezwaarprocedure. De datum van 30 september betekent dat de gemeente feitelijk twee en een halve maand de gelegenheid krijgt om haar plausibel verklaarde verantwoordingsinformatie te corrigeren of aan te vullen.
- Voor deze datum geldt de uitzondering dat de minister van SZW een gemeente een redelijke hersteltermijn kan gunnen indien uit een inhoudelijke beoordeling van de uiterlijk op 30 september ontvangen verantwoordingsinformatie blijkt dat deze informatie niet toereikend is voor de vaststelling.
- De uiterste termijn van 30 september is niet van toepassing op een bestuursverklaring over de zorgvuldige uitvoering van Tozo 1 (periode 1 maart 2020 tot 1 juni 2020), die een gemeente of een samenwerkingsverband inzendt met het oog op de toepassing van de hardheidsclausule.

SiSa tussen medeoverheden

- Uit artikel 8c van de PW vloeit voort dat de verantwoording aan het Rijk van gemeenten die de uitvoering van de Tozo hebben overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8 van de WGR, één jaar later door het Rijk wordt ontvangen dan de verantwoording aan het Rijk van gemeenten die de Tozo zelf uitvoeren.

- Om te voorkomen dat de vaststelling van bijstandskosten voor gemeenten die bij de uitvoering van de Tozo samenwerken in een openbaar lichaam op grond van de WGR, alsmede de financiële afrekening ervan, één jaar later plaatsvindt dan de vaststelling en financiële afrekening van de overige gemeenten, wordt ook voor de Tozo geregeld dat SZW voor de vaststelling van de uitkerings- en uitvoeringkosten van de Tozo gebruik maakt van de SiSa-verantwoording die de openbare lichamen op basis van de WGR ten behoeve van de deelnemende gemeenten hebben opgesteld en waarbij deze openbare lichamen hun verantwoording hebben gespecificeerd naar gemeenten. Dit leidt overigens niet tot wijzigingen in het verantwoordingsproces van de betrokken medeoverheden.
- Deze regeling komt overeen met de al bestaande regeling voor de PW (Bbz 2004), IOAW en IOAZ, als vastgelegd in artikel 1, eerste lid van het Besluit Pw.

7.3 Vergoeding rechtmatige uitkeringskosten

De door gemeenten verstrekte bijstand komt voor vergoeding door het Rijk in aanmerking voor zover de rechtmatige besteding ervan is aangetoond. Indien het voor de vergoeding niet in aanmerking nemen van fouten en/of onzekere bestedingen leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard, kan de minister bij de vaststelling van de vergoeding hiervan afwijken, met toepassing van de zogenoemde hardheidsclausule. In paragraaf 5 is hierop nader ingegaan.

8. Administratie

Omdat de inhoud van de regelingen en daarmee de normenkaders voor Tozo 1, Tozo 2 en Tozo 3 verschillen, is het van cruciaal belang dat gemeenten dit onderscheid ook aanbrengen in hun administratie (zowel de aanvragenadministratie als in de uitkeringsadministratie). Accountants dienen immers in staat gesteld te worden om voor hun controle de omvang van de geldstromen ('massa') van Tozo 1, Tozo 2 en Tozo 3 te bepalen. Het bepalen van de omvang van de massa's van Tozo 1, Tozo 2 en Tozo 3 is van belang om fouten en/of onzekerheden te kunnen onderscheiden tussen Tozo 1, Tozo 2 en Tozo 3 in verband met de verschillende toepassing van de hardheidsclausule. In SiSa 2020 zullen de fouten en onzekerheden voor Tozo 1, Tozo 2 en Tozo 3 afzonderlijk verantwoord worden.